

STOCKHOLMS TINGSRÄTT

Rotel 605

Avd 6

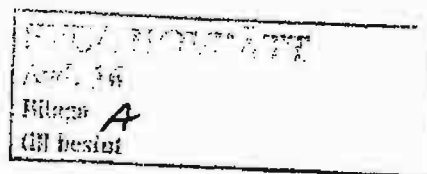
PROTOKOLL

2004-04-30

Stockholm

Ärende nr Ä 860-04

Handläggning i parternas utevaro

RÄTTEN

tingsfiskalen Maria Wagermark, tillika protokollförare

PARTER**Sökande**

JSC Novokusnetsk Aluminium Plant
654000 Kemerovo Oblast
NOVOKUZNETSK
Ryssland

Ombud:

advokaten Bengt Åke Johnsson
Box 5573
114 85 STOCKHOLM

Motpart

Base Metal Trading S.A.
Avenue de Beauregard 1
CH1700FRIBOURG
Schweiz

Ombud:

advokaterna Michael Ramm-Ericson och Gustaf Reuterskiöld
Box 7315
103 90 STOCKHOLM

SAKEN

Ansökan om entledigande av skiljeman på grund av jäv; nu fråga om
avvisning av ansökan

Handlingarna i ärendet genomgås varvid följande antecknas.

JSC Novokusnetsk Aluminium Plant (härefter NKAZ) har hos tingsrätten ansökt om entledigande av skiljemen på grund av jäv jämlikt 10 § tredje stycket lagen (1999:116) om skiljeförfarande (LSF) och yrkat att tingsrätten med ändring av Stockholms Handelskammarens Skiljedomsinstitutets (härefter Skiljedomsinstitutet) beslut skall skilja Dr Pierre Karrer från hans uppdrag som skiljeman på grund av jäv. Till stöd härför har NKAZ anfört bl.a. följande. Base Metal Trading S.A. (härefter BMT) har i november 2003 påkallat skiljeförfarande mot NKAZ inför Skiljedomsinstitutet. I påkallelseskraften utnämnde BMT Dr Karrer som sin skiljeman. NKAZ är av uppfattningen att vissa omständigheter förhindrar Dr Karrer att fullgöra sitt uppdrag som skiljeman. Den 24 november 2003 har NKAZ i en skrift till Skiljedomsinstitutet gjort gällande att Dr Karrer är jävig och att han därför skall entledigas. Skiljedomsinstitutet har i beslut den 22 december 2003 ogillat yrkandet om entledigande av Dr Karrer på grund av jäv. NKAZ yrkar nu att tingsrätten, med ändring av Skiljedomsinstitutets beslut, entledigar Dr Karrer från hans uppdrag som skiljeman.

BMT har yttrat sig över ansökan och yrkat att tingsrätten i första hand avvisar NKAZ ansökan om entledigande av skiljeman och i andra hand lämnar NKAZ ansökan utan bifall. BMT har till stöd för sitt awisningsyrkande anfört bl.a. följande. BMT:s krav i skiljeförfarandet grundar sig på fyra avtal, vilka samtliga innehåller skiljeklausuler med identiskt innehåll. Skiljeklausulerna stadgar att tvister parterna emellan skall hänskjutas till skiljeförfarande administrerat av Skiljedomsinstitutet samt att sådant skiljeförfarande skall ske i enlighet med Skiljedomsinstitutets regler för skiljeförfarande. Skiljedomsinstitutet har, efter att samtliga berörda parter beretts tillfälle att yttra sig, ogillat NKAZ begäran om entledigande av Dr Karrer. Enligt 18 § fjärde stycket första meningen i Skiljedomsinstitutets regler föreskrivs att "Fråga om jäv prövas och avgörs slutligt av Institutet". Således skall en sådan invändning om jäv som NKAZ riktat mot Dr Karrer i enlighet med de av Skiljedomsinstitutet fastställda reglerna avgöras slutligt av Skiljedomsinstitutet. Enligt 11 § LSF får parterna bestämma att ett yrkande att skilja en skiljeman från sitt uppdrag på grund av att denne ej skulle vara opartisk skall prövas slutligt av ett skiljedomsinstitut. Genom en sådan överenskommelse

frånhänder sig parterna således möjligheten att ansöka hos tingsrätt om entledigande av skiljeman från sitt uppdrag. Skiljedomsinstitutet är ett sådant institut som avses i 11 § LSF. Genom parternas hänvisning till Skiljedomsinstitutets regler i de respektive skiljeklausulerna har parterna bestämt att fråga om jäv hos skiljeman slutligt skall bestämmas av Skiljedomsinstitutet. Eftersom Skiljedomsinstitutet i överensstämmelse med dess regler slutligt prövat NKAZ jävsinvändning, och därvid ogillat den, är Stockholms tingsrätt sålunda ej behörig att pröva NKAZ ansökan om entledigande av skiljemannen Dr Karrer och ansökan skall därför avvisas.

NKAZ har bestritt BMT:s yrkande om avvisning av ansökan och yrkat att tingsrätten skall ogilla BMT:s yrkande därom. Till stöd härför har NKAZ anfört bl.a. följande. NKAZ vitsordar att parterna i ärendet har överenskommit att frågan om jäv skall prövas slutligt av ett skiljedomsinstitut i den mening som avses i 11 § LSF. Enligt NKAZ innebär emellertid "slutligt" i 11 § LSF endast att skiljemännen inte längre är behöriga att befatta sig med frågan om jäv, d.v.s. att Skiljedomsinstitutets beslut är slutligt i förhållande till skiljemännen. Däremot uttalar i 11 § LSF inget rörande frågan om rätten till överprövning av frågan hos tingsrätten enligt 10 § tredje stycket LSF. Det kan särskilt noteras att 11 § LSF endast hänvisar till 10 § första stycket samma lag och inte till 10 § tredje stycket. Med hänsyn till vikten av att en part inte betas sin rätt till domstolsprövning i denna fråga måste lydelsen i 11 § in dubio tolkas som att rätten till överprövning enligt 10 § tredje stycket LSF alltjämt kvarstår även sedan parterna bestämt att ett skiljedomsinstitut skall besluta i frågan. Enligt NKAZ uppfattning har därför NKAZ rätt att få frågan om jäv prövad av domstol oaktat att Skiljedomsinstitutet tidigare har prövat frågan. Av 34 § andra stycket LSF följer att part inte kan angripa en skiljedom genom klander under åberopande av att en skiljeman varit jävig om frågan tidigare prövats av ett skiljedomsinstitut. Om NKAZ inte i förevarande fall skulle få frågan om jäv prövad i domstol skulle bolaget vara helt avskuret från samtliga möjligheter till domstolsprövning i denna fråga, vilket skulle strida mot Europakonventionen.

BMT har yttrat sig över bestridandet och, utöver vad som angetts tidigare, anfört i huvudsak följande. NKAZ påstås att 11 § LSF endast hänvisar till 10 § första stycket är inte helt korrekt. En sådan överenskommelse som avses i 11 § innebär att frågan om skiljemans opartiskhet skall avgöras slutligt av ett skiljedomsinstitut. Därför är en hänvisning till 10 § tredje stycket överflödig, eftersom en prövning på det sätt som föreskrivs i tredje stycket inte kan komma ifråga då partemas överenskommelse just innebär att skiljedomsinstitutet slutligt skall pröva frågan. BMT:s uppfattning om innebörden av 11 § LSF vinner stöd i förarbetena till LSF och i doktrinen. BMT:s uppfattning om innebörden av 11 § LSF innebär inte ett brott mot Europakonventionen. Den frågan har utretts i samband med utformandet av LSF.

Dr Karrer har yttrat sig över NKAZ ansökan.

Partema har begärt att frågan om avvisning av NKAZ ansökan skall avgöras före den materiella prövningen av saken i ärendet.

BMT har yrkat ersättning för rättegångskostnader. NKAZ har vitsordat det yrkade beloppet avseende rättegångskostnader som skäligt i och för sig.

Efter en genomgång av handlingarna meddelar tingsrätten följande

BESLUT

Skäl

Enligt 8 § LSF skall en skiljeman, på yrkande av en part, skiljas från sitt uppdrag om det finns någon omständighet som kan rubba förtroendet för dennes opartiskhet (härefter benämnt jäv). Ett yrkande om att en skiljemän skall skiljas från sitt uppdrag på grund av jäv skall, enligt 10 § första stycket LSF, prövas av skiljemännen om partema inte har bestämt att det skall prövas av någon annan. Om part är missnöjd med ett beslut genom vilket ett yrkande ogillats eller avvisats äger parten enligt 10 § tredje stycket LSF ansöka hos tingsrätten om att skiljemannen

skall skiljas från uppdraget. Parterna får dock, enligt 11 § LSF, avtala om att ett yrkande enligt 10 § första stycket LSF skall prövas slutligt av ett skiljedomsinstitut. Bestämmelsen ger parterna möjlighet att bestämma att frågor om en skiljemans opartiskhet slutligt skall prövas av ett skiljedomsinstitut istället för av allmän domstol och att institutets prövning alltså inte kan komma att överprövas vare sig genom en särskild talan eller i samband med en klandertalan. Det måste emellertid av antingen parternas avtal eller av skiljedomsinstitutets reglemente tydligt framgå att det är fråga om en slutlig prövning av skiljedomsinstitutet (Se Prop. 1998/99:35 s. 220 f. och Bengt Olsson och Johan Kvart, Lagen om skiljeförfarande, En kommentar, s. 79 f). Om en part vänder sig till domstol i strid mot vad som avtalats om slutlig prövning av skiljedomsinstitut skall rätten, på yrkande av motparten, avvisa ansökningen (Se Lars Heuman, Skiljemannarätt, s. 254).

I förevarande fall är det ostridigt att parterna i ärendet överenskommit att frågan om jäv skall prövas slutligt av ett skiljedomsinstitut i den mening som avses i 11 § LSF samt att Skiljedomsinstitutet prövat frågan om Dr Karrer skall skiljas från sitt uppdrag som skiljeman på grund av jäv och därvid ogillat NKAZ yrkande därom. Beträffande frågan om Skiljedomsinstitutets avgörande innebär att tingsrätten inte är behörig att pröva samma fråga finner tingsrätten att frågan om Dr Karrers opartiskhet, genom Skiljedomsinstitutets beslut, skall anses ha prövats slutligt i förhållande till såväl skiljemännen som domstolen och annan och att parterna således genom avtal utesluter en efterföljande överprövning av domstol. Angiven innebörd av 11 § LSF kan, med hänsyn till det som anges i förarbetena till LSF om de överväganden som gjorts vid utformningen av lagen, inte anses strida mot Europakonventionen. Då saken prövats slutligt av ett skiljedomsinstitut är tingsrätten inte behörig att pröva frågan om entledigande av skiljemannen Dr Karrer på grund av jäv. NKAZ ansökan skall därför avvisas.

Vid denna utgång och med hänsyn till ärendets beskaffenhet skall NKAZ, jämlikt 32 § ärendelagen och 18 kap 1 och 5 §§ rättegångsbalken, ersätta BMT för dess rättegångskostnader. Om själva beloppets storlek råder inte tvist.

Slut

1. Tingsrätten avvisar JSC Novokusnetsk Aluminium Plants ansökan.
2. JSC Novokusnetsk Aluminium Plant skall ersätta Base Metal Trading S.A. for rättegångskostnader med sjutusen (7 000) kronor, avseende ombudsarvode exklusive mervärdesskatt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 402)

Överklagande, ställt till Svea hovrätt, skall ha inkommit till tingsrätten senast den 21 maj 2004.

Som ovan

Maria Wagermark
Maria Wagermark